

26.2.2026

Dnro MAO/83/2026

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: Markkinaoikeuden lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 2/2026 vp)

Viite: Asiantuntijapyyntö 18.2.2026

Valiokunnan kokous: 3.3.2026 klo 12.00

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt markkinaoikeudelta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 2/2026 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista annettua lakia (hankintalaki), vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettua lakia (erityisalojen hankintalaki), rikoslakia sekä vesihuoltolakia siten, että niissä otettaisiin huomioon Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman hankintalainsäädäntöön liittyvät tavoitteet.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan markkinakartoitusta koskevia säännöksiä tarkennettavaksi, minkä lisäksi markkinakartoituksen tai hankinnan eri toteutusvaihtoehtojen arvioiminen tekeminen tehtäisiin pakolliseksi yli kymmenen miljoonan euron hankinnoissa. Hankintamenettelyn keskeyttämistä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että hankintamenettely

tulisi lähtökohtaisesti keskeyttää, jos avoimessa menettelyssä on saatu vain yksi tarjous. Hankintojen jakamista koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että EU-kynnysarvon ylittävä hankinta voitaisiin olla jakamatta osiin vain erityisestä syystä, minkä lisäksi hankinnan jakamatta jättämisestä avattaisiin valitustie markkinaoikeuteen. Hankintalakiin ja erityisalojen hankintalakiin esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan lainvoimainen tuomio törkeästä kirjanpitorikoksesta ja eräistä ympäristörikoksista olisi pakollinen poissulkemisperuste. Edelleen ehdotetaan, että hankintayksiköille asetettaisiin velvollisuus perustella EU-kynnysarvon ylittävissä hankintojen osalta hankintakertomuksessa, hankintapäätöksessä tai muissa hankinta-asiakirjoissa, miten se on toteuttanut hankinnan valmistelun kulloisessakin hankintamenettelyssä. Viimeksi mainitusta kuvauksesta ei olisi kuitenkaan valitusoikeutta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että hankintalain sosiaali- ja terveystalvuhankintoja koskevan 12 luvun sääntely kumottaisiin kokonaan lain 100 §:ää lukuun ottamatta, ja sosiaali- ja terveystalvuhankintojen sääntöihin sovellettaisiin jatkossa lain 11 luvussa säädettyä. Vielä lakiesityksessä ehdotetaan, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston mahdollisuutta esittää markkinaoikeudelle eräitä laissa säädettyjä seuraamuksia laajennettaisiin EU-kynnysarvon alittaviin rakennusurakoihin.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös hankintalain 15 §:n sidosyksiköitä koskevan soveltamisalapoikkeuksen muutoksia. Hankintalain 15 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan sen lisäksi, mitä pykälän 1 momentissa säädetään, edellytyksenä sidosyksikön käytölle on, että hankintayksikön omistusosuus sidosyksiköstä on vähintään kymmenen prosenttia, johon lasketaan omistus sidosyksikön emoyhtiöstä sekä sen tytär- ja osakkuusyhtiöistä. Samaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös uusi 8 momentti, jonka mukaan 2 momentissa säädettyä edellytystä sidosyksikön käytölle ei sovelleta sellaisiin sidosyksiköihin, jotka on perustettu yleisen edun vuoksi tuottamaan yksinomaan rajattua ja lakisääteistä palvelua tai tämän tuottamiseen välittömästi liittyviä tietojärjestelmiä. Tällaisen sidosyksikön liikevaihto ei saa ylittää yhtä miljoonaa euroa vuodessa. Tällainen sidosyksikön kanssa tehty palvelusopimus saa olla voimassa enintään neljä vuotta. Lisäksi mainituille sidosyksikkösäännösten muutoksille ehdotetaan voimaantulosäännöksiä. Lakiesitys sisältää myös eräitä muita vähäisiä muutosehdotuksia.

Markkinaoikeus toteaa, että se rajaa lausumansa sellaisiin hallituksen esityksen ehdotuksiin, joilla voidaan katsoa olevan merkitystä markkinaoikeuden toiminnan kannalta.

Sidosyksikkösäännösten muutokset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi sidosyksiköitä koskevaan hankintalain 15 §:ään uusi 2 momentti, jonka mukaan lisäedellytyksenä sidosyksikön käytölle olisi, että hankintayksikön omistusosuus sidosyksiköstä on vähintään kymmenen prosenttia, johon lasketaan omistus sidosyksikön emoyhtiöstä sekä sen tytär- ja osakkuusyhtiöistä. Markkinaoikeus toteaa tältä osin, että hankintalain 15 § perustuu julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2014/24/EU, jonka 12 artiklassa on säädetty muun ohella sidosyksiköiltä tehtävistä hankinnoista. Mainitun artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan hankintasopimus, jonka hankintaviranomainen tekee yksityisoikeudellisen tai julkisoikeudellisen oikeushenkilön kanssa, jää kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle muun ohella, jos hankintaviranomainen käyttää kyseisessä oikeushenkilössä samanlaista määräysvaltaa kuin omissa yksiköissään. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 2/2026 vp s. 96 ja 97) on viitattu unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön (tuomio 3.10.2019, Irgita, C-285/18, EU:C:2019:829, sekä määräys 6.2.2020, Rieco, C-89/19, EU:C:2020:87), jonka mukaan direktiivin 2014/24/EU 12 artiklan tietyt osat eivät ole muodostuneet esteeksi eräiden kansallisten lisäedellytysten asettamiselle sidosyksikköhankinnan kaltaisen sisäisen liiketoimen toteuttamiselle. Markkinaoikeus tuo tästä huolimatta esiin, että kaikenlaiset kansallisessa lainsäädännössä tehdyt muutokset ja lisäykset direktiivissä 2014/24/EU säädettyihin soveltamisalapoikkeuksiin ja niiden yksityiskohtiin voivat nostaa esiin kysymyksiä kansallisen lainsäädännön EU-lainsäädännön mukaisuudesta, mihin seikkoihin myös markkinaoikeuden on kiinnitettävä huomiota lainkäyttötoiminnassaan. Unionin tuomioistuin on myös tuomiossaan 3.2.2023 yhdistetyissä asioissa Sambre & Biesme, C-383/21 ja C-384/21 (EU:C:2022:1022. 49 kohta) todennut, että siltä osin kuin direktiiviin 2014/24/EU 12 artiklan säännöksissä asetetaan hankintaviranomaisiin nähden vaatimuksia, jotka koskevat mainitussa direktiivissä vahvistettujen sääntöjen soveltamatta jättämistä ja joiden täytäntöönpano tai oikeusvaikutusten syntyminen ei edellytä mitään toimenpiteitä, ne ovat ehdottomia. Kansallisen lainsäädännön poikkeamilla tai lisäyksillä EU-lainsäädäntöön nähden ei siten voida muuttaa direktiivin 2014/24/EU 12 artiklan ehdottomiksi katsottavia vaatimuksia.

Markkinaoikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että ehdotetussa uudessa hankintalain 15 §:n 2 momentissa ei ole mainittu nimenomaisesti mitään siitä, että voi olla olemassa sidosyksiköitä, joihin hankintayksiköt eivät käytä määräysvaltaa omistuksen kautta (esimerkiksi yhdistykset). Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 2/2026 vp s. 96) on todettu, että omistusosuutta koskeva vähimmäisvaatimus kohdistuisi ainoastaan sellaisiin sidosyksiköihin, jotka toimivat osakeyhtiömuotoisina. Markkinaoikeus nostaa esiin kysymyksen siitä, voitaisiinko tämä keskeinen rajausta todeta myös lain sanamuodon tasolla.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan hankintalain 15 §:ään lisättäväksi myös uusi 8 momentti, jonka mukaan 2 momentissa tarkoitettua kymmenen prosentin omistusta koskevaa vähimmäisvaatimusta ei sovellettaisi sellaisiin

sidosyksiköihin, jotka on perustettu tuottamaan yksinomaan lakisääteistä palvelua tai tähän liittyviä tietojärjestelmiä kuten tietojenkäsittelylaitteista, ohjelmistoista ja muusta tietojenkäsittelystä koostuvaa kokonaisjärjestelyä. Lisäksi edellytyksenä olisi, että tällaisen sidosyksikön liikevaihto ei ylitä yhtä miljoonaa euroa vuodessa. Markkinaoikeus tuo esiin, että nämäkin lisäykset voivat nostaa esiin kysymyksiä säännösten EU-lainsäädännön mukaisuudesta, minkä lisäksi lisäykset ovat omiaan lisäämään niiden soveltamisen ja tulkinnan haasteita ja monikerroksisuutta (hankintalain soveltamisalan poikkeuksen soveltamispoikkeuksen poikkeus). Samoja haasteita sisältyy ehdotettuihin lukuisiin siirtymäaikäsäännöksiin, vesihuoltolakiin ehdotettuun poikkeukseen sekä siihen, että esitettyjä muutoksia ei ehdoteta tehtäviksi erityisalojen hankintalain sidosyksikkösäännöksiin. Hankintalain 15 §:ään ehdotetut lisäykset ovat lisäksi omiaan lisäämään markkinaoikeuden työmäärää sidosyksiköitä koskevien hankinta-asoiden käsittelyssä.

Markkinaoikeus mainitsee vielä ehdotetun vesihuoltolain 4 f §:n osalta, että pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 2/2026 vp s. 113) todetaan vesihuoltosektorin sidosyksikön omistusedellytyksen ulkopuolelle rajaamisen perusteena muun ohella se, että suurin osa vesihuollosta kuuluu erityisalojen hankintalain soveltamisalaan. Markkinaoikeus kuitenkin kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että erityisalojen hankintalain soveltaminen on liitetty hankinnan tekevän hankintayksikön toiminnan luonteeseen eikä palveluja myyvän yksikön toiminnan luonteeseen (ks. voimassa olevan erityisalojen hankintalain 5 §:n 1 momentti ja 7 § yksityiskohtaisine perusteluineen, HE 108/2016 vp). Näin ollen vesihuoltoa harjoittava sidosyksikkö voi tulla erityisalojen hankintalain soveltamisalaan hankintayksikkönä silloin, kun se tekee omia hankintojaan; ei sen sijaan silloin, kun se myy palveluja esimerkiksi omistajilleen. Mikäli hankintayksikkö, joka tekee hankintoja vesihuoltosektorin sidosyksiköltään, ei itse harjoita erityisaloja, ei sidosyksiköltä tehtävä hankinta tällöin lähtökohtaisesti kuulu erityisalojen hankintalain soveltamisalaan vaan hankintalain soveltamisalaan. Markkinaoikeus kiinnittää tältä osin huomiota siihen, missä määrin erityisalojen hankintalain soveltaminen vesihuollon sidosyksiköiden omiin hankintoihin toimii perusteena jättää sektorin sidosyksiköiltä tehdyt hankinnat hankintalain sidosyksikkösuhteisiin ehdotettujen muutosten ulkopuolelle. Markkinaoikeus toteaa lisäksi, että perinteisesti hankintalainsäädännön soveltamisalaa ja sen rajoja koskevat säännökset on sisällytetty hankintamenettelyjä koskeviin lakeihin eikä substanssilakeihin kuten vesihuoltolakiin, mikä on helpottanut soveltamisalaa koskevien säännösten löytämistä yhdestä ja samasta paikasta.

Markkinakartoitussäännösten muuttaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan hankintalain markkinakartoitusta koskevaa 65 §:ää muutettavaksi siten, että jos hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo ylittää kymmenen miljoonaa euroa, tulee hankintayksikön tehdä markkinakartoitus tai arvioida hankinnan eri toteutusvaihtoehtoja osana hankinnan suunnittelua. Muutosten yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 2/2026 vp s. 98) on todettu, että markkinakartoituksen toteutustapaa ei säänneltäisi ja että se voitaisiin toteuttaa eri keinoin. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälään lisättäisiin myös uusi 3 momentti, jonka mukaan hankintayksikön olisi arvioitava hankinnan eri toteutusvaihtoehtoja osana hankinnan suunnittelua (hankintamallin soveltuvuus) yli kymmenen miljoonan

euron hankinnoissa. Hankintamallin soveltuvuuden arvioinnissa hankintayksikön tulisi tunnistaa ja analysoida, mikä lain 5 luvussa tarkoitettusta hankintamenettelystä olisi tarkoituksenmukainen kilpailutustapa, sekä mahdollisuuksien mukaan arvioida eri menettelyistä aiheutuvia kustannuksia kulloisessakin hankinnassa. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 2/2026 vp s. 111) mukaan markkinakartoitus kuten myös edellä mainittu 3 momentin mukainen analyysityökalun käyttö ovat luonteeltaan hankinnan valmistelua, eikä muutoksenhaku näiden osalta ole siten hankintalain 146 §:n nojalla mahdollista. Markkinaoikeus toteaa, että viimeksi mainittu maininta näyttäisi olevan yhdenmukainen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä (tuomio 11.1.2005, Stadt Halle, C-26/03, EU:C:2005:5, 35 kohta) esitetyn kanssa.

Koska muutoksenhaku ei olisi markkinakartoituksen tai eri toteuttamisvaihtoehtojen osalta mahdollista, markkinaoikeudella ei ole pääosin lausuttavaa markkinakartoitussäännösten muutosehdotuksista. Markkinaoikeus kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että markkinakartoitukseen velvoittaminen voi osaltaan lisätä riskiä hankinnan valmisteluvaiheeseen sisältyvien keskustelujen luomasta riskistä elinkeinonharjoittajien lainvastaiselle yhteistyölle tai syrjiville käytännöille.

Hankinnan jakamista koskevien säännösten muuttaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan hankintalain 75 §:ää muutettavaksi siten, että hankintayksiköllä olisi lähtökohtaisesti velvollisuus jakaa EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankinta osiin tai kilpailuttaa hankinnan osat erillisillä tarjouskilpailuilla. Hankinta voitaisiin jakaa osiin myös valitsemalla vähintään kaksi toimittajaa puitejärjestelyyn tai perustamalla dynaaminen hankintajärjestelmä. Mainitulle pääsäännölle ehdotetaan säädettäväksi myös poikkeuksia liittyen muun ohella puitejärjestelyyn perustuviin hankintoihin, riskienhallintaan ja kustannusten kasvamiseen. Lisäksi ehdotetaan, että hankintayksikön päätöksestä olla jakamatta hankinta osiin tulisi voida valittaa EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa markkinaoikeuteen, eli voimassa olevan hankintalain 146 §:n 2 momentin 2 kohta poistettaisiin nyky muodossaan.

Markkinaoikeus toteaa tältä osin, että jakamisvelvoitteen asettaminen ja valitustien avaaminen markkinaoikeuteen hankinnan jakamatta jättämisratkaisuihin ovat omiaan lisäämään valitusmääriä ja markkinaoikeuden työmäärää, sillä markkinaoikeuden lainkäyttötyössä tehtyjen havaintojen perusteella hankintojen jakamatta jättäminen ei ole poikkeuksellista. On ennakoitavissa, että jakamatta jättämisen oikeuttamisperusteiden arviointi voi synnyttää niiden monimuotoisuuden vuoksi runsaastikin lisätyötä lainkäytössä. Markkinaoikeus kiinnittää tältä osin huomiota myös siihen, että hankinnan jakamisvelvollisuus ehdotetaan asetettavaksi myös melko vähäarvoisiin EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin, joissa hankinnan jakamiseen osin voi liittyä useita markkinaoikeuden lainkäyttötyössä mahdollisesti arvioitaviksi tulevia käytännön ongelmia. Edelleen valitustien avaaminen voi johtaa oikeudellisiin epäselvyyksiin siinä, mikä hankintayksikön menettely tai toimenpide on jakamatta jättämisen kaltaisessa passiivisessa toiminnassa muutoksenhaun kohteena ja millaisilla hankintalain 154 §:n 1 momentissa säädetyillä seuraamuksilla voidaan puuttua jakamatta jättämiseen. Markkinaoikeus ei lähtökohtaisesti voi velvoittaa hankintayksikköä toteuttamaan hankintaansa

juuri tietyllä yksityiskohtaisella tavalla. Nämäkin seikat ovat omiaan lisäämään työmäärää markkinaoikeuden lainkäyttötyössä. Markkinaoikeus kiinnittää vielä huomiota siihen lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettuun, että hankintojen osiin jakamista koskevaa 75 §:ää ei lähtökohtaisesti sovellettaisi kansallisissa hankinnoissa eikä käyttöoikeussopimuksissa. Se, mitä tietyn pykälän ”lähtökohtaisella” soveltamatta jättämisellä tosiasiallisesti tarkoitetaan, voi aiheuttaa epäselvyyttä lain soveltamiskäytännöissä.

Velvoite keskeyttää hankintamenettelyn yhden tarjouksen tilanteissa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hankintamenettelyn keskeyttämistä koskevaa hankintalain 125 §:ää siten, että lain 32 §:n mukaisena avoimena menettelynä toteutettu EU-kynnysarvon ylittävä hankinta tulisi keskeyttää, jos hankintayksikkö olisi saanut tarjouskilpailussa vain yhden tarjouksen. Mikäli hankintayksikkö haluaisi edelleen täyttää hankintatarpeen julkisena hankintana, tulisi hankintayksikön järjestää hankinnasta uusi tarjouskilpailu. Hankintamenettely olisi uusittava vain kerran.

Markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että hankintayksikön ratkaisusta olla keskeyttämättä hankintamenettelyä edellä kuvatun kaltaisessa yhden tarjouksen tilanteessa näyttäisi olevan mahdollista valittaa markkinaoikeuteen, sillä hankintalain 146 §:ään ei ole ehdotettu tältä osin muutoksia. Tämäkin on omiaan lisäämään valituksia ja lainkäytön työmäärää. Tulkinnallisia haasteita voi puolestaan syntyä siitä, minkälaisista hankintayksikön ratkaisuista voitaisiin valittaa edellä mainitun keskeyttämisvelvoitteen noudattamatta jättämiseen vedoten (lopullisesta hankintapäätöksestä tai mahdollisesti myös tätä edeltävistä tarjousten jättämisen määräajan umpeutumisen jälkeisistä ratkaisuista), millä taholla on oikeus valittaa keskeyttämättä jättämisestä sekä siitä, miten keskeyttämisvelvollisuudesta poikkeamisen edellytyksiä tulkitaan (markkinakartoituksen tekeminen sekä erityisen painava syy). Markkinaoikeuden arvioitavaksi voi esimerkiksi tulla se, onko markkinakartoitus toteutettu riittävällä tavalla oikeuttamaan hankintamenettelyn keskeyttämättä jättäminen yhden tarjouksen tilanteessa. Tällainen arviointi voi edellyttää laajaa ja syvällistä markkinoiden analysointia, mikä edelleen lisää markkinaoikeuden työmäärää. Markkinaoikeuden lainkäyttötyöhön on tältä osin omiaan vaikuttamaan myös se, että julkisia hankintoja tehdään hyvin erilaisissa maantieteellisissä ja muissa olosuhteissa, joissa hankintayksiköllä voi itsellään olla rajoitetut mahdollisuudet vaikuttaa tarjonnan määrään. Esiin voi nousta jopa tilanne, jossa keskeytetyn hankintamenettelyn jälkeen toteutettuun uuteen tarjouskilpailuun osallistuu edelleen vain yksi ja sama tarjoaja, joka antaa uudessa tarjouskilpailussa keskeytetyssä hankintamenettelyssä antamaan aiempaan tarjoukseensa nähden kalliimman tarjouksen. Myös ehdotetun uuden keskeyttämissäännösten kytkennät ehdotettuihin markkinakartoitusta ja hankinnan jakamista koskeviin säännöksiin ja niiden edellytyksiin voivat lisätä työtä lainkäyttötoiminnassa.

Markkinaoikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että hankintamenettelyn keskeyttämisen jälkeen hankintayksikkö saattaa haluta toteuttaa hankinnan edelleen määritelmällisesti julkisena hankintana, mutta julkisen hankinnan kilpailuttamatta jättämiselle voi olla hankintalaissa säädetty peruste. Hankintalain 2 luvussa on säädetty useista hankintalain soveltamisalajarajauksista sekä 40 ja 41 §:ssä suora hankinnoista. Tällöin ehdotetun hankintalain 125 §:n

uudelleenkilpailuttamisvelvoitteen ja muiden hankintalain säännösten välillä saattaa olla ristiriita.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivallan laajentaminen

Lakiesityksessä ehdotetaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksiä markkinaoikeudelle koskevaa 141 §:ää muutettavaksi siten, että virasto voisi tehdä esityksen markkinaoikeudelle myös hankintalain vastaisesta suorahankinnasta, joka on koskenut kansallisen kynnysarvon ylittävää mutta EU-kynnysarvon alittavaa rakennusurakkaa. Markkinaoikeus toteaa, että laajennus on huomattava (yli 5 miljoonasta eurosta 150.000 euroon), koskee vain yhtä hankintalajia ja on omiaan vaikuttamaan markkinaoikeuden työmäärää kasvattavasti. Lisäksi markkinaoikeus kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä ehdotetaan myös hankintalain 154 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että momentin 5–7 kohdissa tarkoitetut ja nykyisin muissa kuin kansallisissa hankinnoissa käytössä olevat seuraamukset laajennettaisiin EU-kynnysarvon alittaviin rakennusurakoihin. Tämä laajennus koskisi lakiesityksen sanamuodon perusteella myös muita kuin Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä vireille tulevia hankinta-asioita kuten tarjoajien tekemiä valituksia markkinaoikeuteen. Hallituksen esityksessä ei ole kuitenkaan perusteltu tätä laajennusta muutoin kuin viittaamalla hankintalain 141 §:ään, joka koskee kuitenkin vain Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksiä suorahankintatilanteissa. Mikäli lainsäätäjän tarkoituksena on tosiaan laajentaa markkinaoikeuden hankintalain 154 §:n 1 momentin 5–7 kohdissa säädettyjä seuraamuksia myös valituksella vireille tuleviin EU-kynnysarvon alittavia rakennusurakoita koskeviin hankinta-asioihin ja muihin kuin suorahankintoja koskeviin valituksin, olisi tästä hyvä olla nimenomainen maininta, perustelut sekä vaikutusarviointi myös lain valmisteluaineistossa. Samoin tuodaan esiin, että hankintalain 154 §:n 1 momentin 5–7 kohdissa säädetyillä seuraamuksilla on läheinen suhde hankintalain 129 §:ssä säädettyyn odotusaikaan ja 150 §:ssä säädettyyn muutoksenhaun vaikutukseen hankintasopimuksen tekemiseen. Viimeksi mainittuja pykäliä ei kuitenkaan ehdoteta laajennettaviksi osaksikaan EU-kynnysarvon alittaviin rakennusurakoihin tai muihin hankintoihin, mistä voi syntyä ongelmia seuraamusharkinnassa. Markkinaoikeus kiinnittää myös huomiota siihen, että ehdotetuissa lainmuutoksissa on viitattu kansallisiin rakennusurakoihin muotoilulla ”kansalliset kynnysarvot ylittävä rakennusurakka”. Täsmällisempi viittaus lienee ”kansalliset kynnysarvot ylittävä ja EU-kynnysarvot alittava rakennusurakka”.

Muita huomioita

Lakiesityksessä ehdotetaan laajennettavaksi hankintalain 136 §:ssä säädettyä sopimusmuutoksista johtuvaa uudelleenkilpailuttamisvelvoitetta myös EU-kynnysarvon alittaviin hankintoihin. Markkinaoikeus toteaa, että ehdotettu muutos on omiaan jossain määrin lisäämään markkinaoikeuden työtä laajentuneen velvoitteen ja siihen mahdollisesti liittyvien uusien valitusten myötä.

Ehdotettu uusi hankintalain 150 § (muutoksenhaun vaikutukset hankintasopimuksen tekemiseen) näyttäisi koskevan sen sanamuodon mukaan vain EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja, vaikka hankintoja koskevien direktiivien mukaan sen piiriin näyttäisivät kuuluvan myös esimerkiksi

hankintalain kansallisen kynnysarvon ylittävät sosiaali- ja terveyspalveluhankinnat sekä käyttöoikeussopimukset.

Markkinaoikeus myös pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että hankintalain ja erityisalojen hankintalain ehdotettu sääntely olisi siten yhdenmukaista, että lakien välille ei muodostuisi perusteettomia eroavaisuuksia.

Markkinaoikeus pitää kannatettavana ehdotuksia, joiden tarkoituksena on panna Euroopan unionin hankintoja koskevien direktiivien määräykset nykyistä täsmällisemmin ja laajemmin täytäntöön kansallisessa hankintalainsäädännössä.

Tämän lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet markkinaoikeuden ylituomari Pertti Virtanen sekä markkinaoikeustuomarit Ville Parkkari ja Markus Ukkola

Markkinaoikeuden ylituomari

Pertti Virtanen

